

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. XXV. De quibusdam canonibus Apostolicis Synodi Antiochenae Apostolorum, repertis in Bibliotheca Origenis à Pamphilo martyre: & de canone Apostolico imaginum Saluatoris & sanctorum, & de canone ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

mortuis: id quod satis descensus ipse Christi ad inferiores partes terræ, sicut Apostolus ait, probat: non enim descendit, nisi ad eos, & propter eos, pro quibus etiam mortuus erat: Sic non solum pro viuus, sed pro piè mortuis iubet offerre in commemorationem oblationis in cruce factæ: quia omnes, quandiu salui esse possunt, secundum idioma scripturæ sanctæ esse dicuntur, sicut scriptum est in Eccles. Deum time, & mandata eius fac: Hoc est omnis homo: quasi qui hæc non faciat, quia saluus esse non potest non faciendo, nec esse quidem dicatur. Sed de oblatione pro piè mortuis, plenior tractationem in quartum librum defensionis epistolarum pontificum apostolicorum, reseruamus, cum locum epistolæ Clementis ad Iacobum fratrem Domini, de oblationibus & exequijs mortuorum, defendemus. Hæc pauca necessariò attigi, nè commentitiam inscriptionem canonis de institutione huius mysterij, quem Magdeb. protulerunt, omninò dissimularem. Eadem etiam institutione Domini ab Apostolo hîc repetita, ijdem isti refelli possunt in eo, quod addiderunt ad titulum canonis, quò esset luculentius commentum, scilicet, vt tam laici quàm clerici, edant & bibant sub pane & vino: & non fiat adoratio. Cùm enim constet, quòd Christus in vltima cœna hanc institutionem sacri mysterij sub speciebus panis & vini sanxerit, & eius potestatem ac ministerium sanctis Apostolis, & in eorum persona ordini sacerdotum tradiderit: consequens est, secundum rationem Apostolicæ dignitatis & sacerdotalis ordinis, vt illa tunc institutio sub duabus speciebus, & traditio Apostolis facta, non eò tendant, vt omnes Christi fideles statuto Domini ad vtranque speciem accipiendam adstringantur. sic enim nupèr trecentorum ferè patrum Synodus Tridentina, more Maiorum congregata, sanctè iudicauit & decreuit. Cui qui obedire nolunt, salui esse nolunt. De adoratione verò huius mysterij, quam isti quoquè negant, & hac institutione vetari fingunt, nihil aliud contra huius blasphemix monstrum dicam, nisi videri eos potiùs non credere, esse in hoc nostro mysterio corpus & sanguinem Christi: si quidem adorationem tollunt. An enim, quia Christus sub specie panis est, idcirco non est adorandus? Ergò neque Christus Dominus & Rex panis inuolutus, à Magis adorandus erat. Ità fit, vt errores secum repugnantes, cæcitate mentis defendant, dum veritatis lucem fugiunt. Pergamus deinceps ad reliqua.

De quibusdam canonibus Apostolicis Synodi Antiochena Apostolorum, repertis in Bibliotheca Origenis à Pamphilo martyre: & de canone Apostolico imaginum Saluatoris & sanctorum, & de canone de ciborum delictu, & de testimonio Innocentij primi, quòd Apostoli Synodum Antiochie celebrârunt.

Cap. 25.

HAtenùs de canonibus Apostolicis, quos Magdeburgenses repererunt, excerptos, vt dixi, ex scriptura sancta noui testamenti. Reperi-

Q 2

mus

mus etiam nos partem canonum Synodi Apostolorum Antiochenæ, quos Pamphilus martyr testatur se in Bibliotheca Origenis reperisse. Sic enim reperi in antiquissimo codice Græco scriptum: τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος παμφίλου ἐκ τῆς ἐν ἀντιοχείᾳ τῶν ἀποστόλων σινωδῶς, τοῦτέστιν ἐκ τῶν σινωδικῶν αὐτῶν κανόνων μέρος τῶν εὐρεθέντων εἰς τὴν ἁριγένεσ βιβλιοθήκην. Hos ego canones concisè & in epitome, quasi indices quosdam, gratia breuitatis describam. Canon, Vt credentes in Dominum Iesum, quos illius temporis homines vocabant Galilæos, Christiani deinceps vocarentur. Alius canon, Vt baptizati non iam circumciderentur more Iudæorum: siquidem sit baptismus circumcisio non manu facta. Alius canon, Vt ex omni natione & genere ad fidem orthodoxam admitterentur. Alius canon, De auaritia fugienda Christiano, ac maximè ex iniquis quæstibus. Alius, De vitio gulæ, Christianis item fugiendo, & de theatris, ac iuramentis. Alius, De fugienda scurrilitate, blasphemia, & moribus gentilium, & eorum imitatione nè simpliciores deciperentur. Ac sunt quidem de his, alijsq; huiusmodi Apostolicæ constitutiones in libro 7. Clementis Romani: quod fidem quoque facit, esse hos canones Antiochenæ Synodi apostolorum, de qua in libro illo vetustissimo Græco notatū reperi. Alius canon, quo renouatum ac confirmatum est decretum Synodi Hierosolymitanæ. Vt abstinerent Christiani à sanguine, & suffocato, & fornicatione. Sunt præterea alij duo canones, alter de imaginibus manufactis veri Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi, & famulorum & iudæis, ponendis ex aduerso coram idolis & Iudæis. qui sic Græcè scriptus erat: τοῦ μὴ πλαγᾶσθαι τοὺς σαρομένους εἰς τὰ εἰδῶλα, ἀλλὰ ἀντικονίζειν τὴν θεανδρικήν ἄχραντον χειροποίητον στήλην τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ θεραπόντων ἀντικρὺ τῶν εἰδώλων καὶ ἰουδαίων καὶ μηκέτι πλαγᾶσθαι εἰς εἰδῶλα μὴ δὲ ὁμοιοῦσθαι τοῖς ἰουδαίοις. Hunc canonem Græcè descripsi propter antiquitatem, & apostolicā eius auctoritatem, cui ecclesiæ catholicæ consuetudo ab Apostolis tradita, iam inde ab initio per cunctum orbem adstipulatur. Quomodò igitur audet Luterni idola vocare imagines Christi & sanctorum eius, quas sancti Apostoli ad delenda idola gentium, & ad Iudæos redarguendos, facere & colere iusserunt? Immò ipsi Luterni Iudæos sequi mālunt, quàm Apostolos: & potius idolis gentium fauent, dum idolis falsorum deorum, imagines veri Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi opponere nolunt. Quos etiam nupèr Nicolaus Sanderus Anglus eruditissimè & fortissimè de errore conuicit, & nos etiā non pauca lib. 3. de dogmaticis characteribus aduersus eundem errorem scripsimus, non pigebit tamen addere hic pauca quædam, in dialogo eruditissimo antiqui Nicephori Patriarchæ Constantinopolitani de imaginibus, qui Orthodoxus inscriptus est, à nobis obseruata: quibus respondere docet hæreticis, cū quærūt, Vbi scriptū sit in scriptura, adorandū esse imaginē Christi. Interpretemur Latine: Cū scriptum (inquit) sit de Christo,

Et

Quomodo
Magdeb. ne-
gantes cultu-
ram imaginū,
gentilibus
idola colenti-
bus fauent.

Et adorent eum omnes angeli eius, sitq; omnis homo imaginis suæ prototypon, nec vllus homo reperiatur, qui eius forma effingi possit: liquet, Christum, vtpotè qui debuit per omnia, sicut Apostolus ait, fratribus affimilari, prototypon esse imaginis suæ, tametsi verbis scriptum non sit. Quare, inquit, cum quærit hæreticus, vbi scriptum sit de adoranda Christi imagine: respondendum est, ibi scriptum esse, vbi scriptum est, adorandū esse Christū: siquidem inseparabilis est à prototypo effigies eius. & si enim nusquam scriptum est verbis, Christum esse imaginis suæ prototypum, multa tamen alia (inquit) similiter non sunt scripta verbis, quæ idè valent atque illa, quæ scripta sunt, vt homousios, & theotocos, & cyriotocos, quæ vocabula necessitas aduersus hæreses adinuénit. Ad hunc modum hæresis Iconomachorum fecit, vt diceremus prototypon imaginis Christi, quod eandem vim habet, vt illud, quod scriptum est. Etenim si nō est Christus imaginis suæ prototypon: ergo nec incarnatus est: manetq; incircumscriptus infinitate diuinitatis suæ. Quòd si factus est homo, & in nostra natura & more nostro apparuit, cur non tribuimus illi, quod omni homini, vt ratio similitudinis postulat? Docet deindè hic author, non esse imaginem honore & veneratione à sancto, cuius imago est, separatam: Cùm sint (inquit) vnum nō natura, sed $\chi\epsilon\iota\sigma\iota$, id est, habitudine: quæcunq; enim (inquit) de causa dicantur, de effecto quoq; dicentur: sed illa propriè, quia natura: hæc non propriè, sed homonymè. Sic (inquit) crux, ex quacunq; materia fiat, habet commune nomen cum vera cruce, sicut honorem & venerationem. & quibuscunq; nominibus illa crux appellatur, totidem hæc eius imago. illa viuifica crux, gloria mundi: & hæc gloria mundi. Sed illa propriè, & natura ligni facti viuifici: hæc verò, significatione nominis. Similiter (inquit) Deus & homo dicitur Christus significatione nominis, & natura diuinitatis atq; humanitatis: imago verò eius, significatione nominis dicitur Christus, non autem natura diuinitatis & humanitatis. Est enim ex qualitate colorum, aut ex lapide, aliãve materia: habetq; communionem nominis, & honoris atq; adorationis cum prototypo, & si natura sit aliena. Idcirco quibuscunq; nominibus Christus appellatur, totidè imago eius, vt Dominus gloria, Dei virtus, Dei sapientia, & filius hominis: vt, sicut Christus dicit, Mihi flectetur omne genu cælestium, terrestrium, & infernorum: sic imago eius idè quoq; per picturam dicat. Sic cùm Christus in initio prædicatus est, cum ea prædicatione coniuncta erat $\chi\epsilon\iota\sigma\iota$, id est, habitudine, prædicatio imaginis eius: & tot habet prædicatio demonstrationes imaginis Christi, quot habet demonstrationes Christi: & tot item habet demonstrationes typi siue imaginis crucis, quot habet ipsius crucis. Cùm enim inseparabilis sit imago ab eo, cuius est imago, vbi scriptum est de prototypo, ibi scriptū est de effigie indè expressa: tametsi non æqualiter scriptum, sed homonymè: de re enim propriè, de imagine rei non propriè. Citat deindè Nicephorus, inter alios patres, quos nunc prætereo, Sanctum Athanasium sic de imagine scribentem:

ἐν γὰρ τῇ εἰκόνι τοῦ βασιλέως τὸ εἶδος καὶ ἡ μορφή ἐστὶ καὶ ἐν τῷ βασιλεῖ τὸ ἐν τῇ εἰκόνι
 νι εἶδος ἐστὶ καὶ ἀπαράλλακτος ἢ ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ βασιλέως ὁμοιωτής, ὥστε τὸν ἐνορχῶν
 τα τῇ εἰκόνι ἐνορχῶν ἐν αὐτῇ τὸν βασιλέα καὶ πάλιν ὁρχῶντα τὸν βασιλέα, ἐπιγινώσκειν,
 ὅτι οὗτος ἐστὶν ὁ ἐν τῇ εἰκόνι. ἐκ δὲ τοῦ μὴ διαλλάττειν τὴν ὁμοιωτητα, τῷ θέλοντι μὴ
 τὴν εἰκόνα θεωρῆσαι τὸν βασιλέα, εἴποι ἂν ἡ εἰκὼν, ἐγὼ καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν ἑσμέν. ἐγὼ
 γὰρ ἐν ἐκείνῳ εἰμὴ, καὶ ἐκεῖνος ἐν ἐμοί, καὶ ὁ ἑώρακας ἐν ἐμοί, τοῦτο ἐν ἐκείνῳ βλέπεισ,
 καὶ ὁ ὁρᾷσ ἐν ἐκείνῳ, τοῦτο ἐν ἐμοί βλέπεισ. In imagine enim (inquit) regis, est
 species ac forma: & in rege est species, quæ est in imagine, & similitudo, quæ
 est in imagine regis, non variat, ita ut, qui imaginem adspicit, in ea regem ad-
 spiciat: & rursus, qui regem intuetur, huc agnoscat esse in imagine sua. itaque
 pro eo quod similitudo non variat, ei, qui postquam adspexit similitudinem
 regis, ipsum regem videre velit, dicere possit imago, Ego & rex unum su-
 mus: ego enim in illo sum, & ille in me: & quod in me vidisti, hoc in illo vi-
 des: & quod in illo vides, in me vides. Hæc ex Nicephoro libenter hic addi-
 di, quod hic author acutè & subtiliter explicasse mihi videtur, quomodo
 sit in scriptura de adoranda imagine Christi, & quæ ratio naturalis aposto-
 lorum de cultu sanctarum imaginum traditionem defendat: quam quidem
 traditionem consuetudo confirmat: & ecclesiæ fides custodit. naturale enim
 est, ut sit omnis homo imaginis suæ prototypum: immò omnis res, proto-
 typum figuræ suæ. & quæ huiusmodi cõnexionem naturalem habent, & cõ-
 munionem nominis, consequens quoque est, ut habeant honoris commu-
 nionem: ut intelligant tandem, qui imaginum sanctarum cultum tollunt,
 pugnare se cum natura, cum scriptura, cum ratione, cum apostolorum tra-
 ditione, cum ecclesiarum cõsuetudine, & cum earum fide. Explicauit præ-
 terea hic author, quemadmodum prototypum coadoretur imagini, id est,
 quemadmodum vna atque eadem adoratio, prototypo atque imagini adhibe-
 atur, vna quidem vtriq; sed non vno modo, & æqualiter: ut verbi gratia,
 vna adoratio, quæ latria dici solet, Christo conuenit, & imagini: sed aliter
 Christo, propriè scilicet & secundum naturam carnis, natura vnitæ cum di-
 uinitate: aliter imagini, id est, non propriè, sed homonymè, siue æquiucocè,
 quia non natura, sed σχῆμα, id est, habitudine repræsentationis, propter simi-
 litudinem. nec enim (inquit) in imagine Christi est diuinitas vnita cum car-
 ne φῶς καὶ ἐν ὄσσει, id est, naturali vnione, ut in Christo, sed σχητικὴ μεταλήψις, id
 est, participatiõ, ut ita dicam, habituali. Itaque imago, ut hic author sen-
 sit, non habet honorem proprium seiunctum à re ipsa: immò habet eundem
 ipsum, quem res ipsa, qui tamen honor rei quidem ipsius proprius est, &
 natura ei conueniens: imaginis verò non proprius, sed homonymus, siue
 æquiucocus, & secundum habitudinem ei conueniens propter similitudinem
 scilicet prototypi. Imago enim (verbi gratia) Christi, si naturam (inquit)
 eius respiciamus, non est Christus, immò nec imago Christi, sed potius
 charta & color, aut lignum, aut alia materia, vnde facta est imago. Sin autè
 respi-

respiciamus similitudinē archetypi, vnde expressa est, Christus dicitur secundum homonymiam, siue æquiuocè: Christi verò secundum relationem: quia omnis imago, protypi imago est. Itaq; vt rectè ab hoc authore explicatum est, sicut non adoratur imago propter se, sed propter prototypum, quod omnes Catholici confitentur, sic non est dicendū, adorari eam per se, id est, absolutè, sed *σχικῶς*, dicamus nos, relatè: & vt purpura & imperator ea indutus vnum faciunt habitu, sic imago & prototypum eius vnum faciunt *σχίσι*, id est, habitudine. Hoc tamen interest, quòd purpura separari potest à rege vel imperatore, & remanere purpura, ac sine regio honore & veneratione, non enim refertur ad regem, vt purpura est: at imago, vt imago est, non est à prototypo separabilis *σχίσι*, ac proindè nec honore. Hic est secundum doctrinam fidelis sermo de sanctarum imaginū adoratione, quo S. Nicephorus Patriarcha Cōstantinopolitanus ante annos septingentos antiquos Iconomachos redarguebat: & pios in doctrina sana exhortabatur: & quo nos nouos Iconomachos redarguimus, vt, si fortè possimus, in captiuitatē, sicut Apost. ait, redigamus eorū intellectū in obsequiū Christi. Illud postremò aduersus istos hic addendū est: Si, cum legitur euangelium, verba eius, quæ noui hæretici audiunt, propter res nominatas, quæ à suis nominibus, tãquàm à quibusdā imaginibus, naturaliter diuelli non possunt, apertis capitibus honorant, cur hoc ipsum in expressis imaginibus sanctorū nō faciunt? An non est hic aperta rationis repugnantia, alterum horum facere, alterum non facere, vbi eadem est vtrunq; faciendi causa? Quare vt sui similes sint, & nē secum discrepent, aut vtrunq; aut neutrum faciant necessè est: aut imagines, dico, sanctorum, quas vident, honorent, si verba euāgelij audita honorant: aut, si illas non honorant, neq; hæc honorent. Alter Canō de delectu ciborum, τοῦ μὴ ἐξομοιοῦσθαι χριστιανοὺς Ἰουδαίους ἐνεκεν ἀποχήσ θρωμάτων, ἀλλὰ καὶ ὑείων ἀπογεύεσθαι τοῦ κυρίου θεσπίσαντος, ὅτι τὰ ἐσπορευόμενα εἰς τὸ στόμα οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ὡς ἐκ τῆς καρδίας ἐξερχόμενα, καὶ ἵνα μὴ κατὰ γράμμα ἀκολουθῆ, ἀλλὰ πνευματικῶς καὶ ἀναγωγικῶς πολετεύηται. ἡ γὰρ κτηνώδης συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων τὸν ὄν βδέλυγμα γίνεται. τῇ δὲ πονηρίᾳ συνέχεται κατὰ τὸν προφητικὸν λόγον, ὅτι ἐχορτάσθησαν ὑείων, καὶ ἀφῆκεν τὰ κατάλοιπα τοῖς νηπίοις αὐτῶν, ὁμοίως καὶ ὄστρακόμερον καὶ ἀλεπίδατον ἰχθὴν ἀκόλυτον τοῖς χριστιανοῖς εἶναι εἰς τὸ ἀπογεύεσθαι, νοεῖται γὰρ καὶ οὕτω πνευματικῶς τὴν ἀσύνητον αὐτῶν καρδίαν ὄστράκου δίκην ἀποβάλλεσθαι τὰ τῆς ἀληθείας κηρύγματα.

Interpretemur Latinè. Nē (inquit) Christiani à cibis abstinendo, Iudæos imitentur: immò vescantur suilla, cum Dominus pronunciauerit, quæ in os intrant, non inquinare hominem, sed, quæ ex ore exeunt, vptotè ex corde exeuntia. Et nē secundum literam eos sectentur, sed spiritualiter, & analogicè viuant. Synagoga enim belluina Iudæorum, suem quidem abomi-

Alius canon.

Apost. Synodi

Ant. ab Apo-

stolis habita

de delectu ci-

borū qui locū

Apostoli ad

Colos. & ad

Timoth. de ci-

natur

bij explanat.

natur, turpem verò vitam viuit, & improbitate tenetur conftricta, sicut ait
*Pfal. 16. iuxta
 aliã editionẽ.* Propheta: Saturati sunt suilla, & reliquerunt reliquias paruulis suis. Simili-
 ter non est interdictum Christianis secundum literam, vesci pisce testã ha-
 bente, & pisce item squamis carente: hoc enim est secundum spiritum pisce
 testaceo vesci, cum quis stupido & imprudenti corde, veritatis prædicatio-
 nem instar testæ abijcit. Conuenienter ergò huic canoni intelligendum est,
 quod Paulus in Epistola ad Coloff. scripsit: Nemo vos iudicet in cibo: cibos
 enim prohibet discernere κατὰ γράμματα, id est, secundum literam more Iudæo-
 rum, non autem secundum spiritum. Sic etiam in epist. ad Tim. ad doctri-
 nam dæmoniorum pertinere dixit, abstinere à cibis secundum literam &
 iudaicè, non autem abstinere secundum spiritum, & κατὰ ἀσκήσιον, id est, & ad
 exercitationem corporalem, ad spiritum relatum, vt fit in ieiunijs abstinendo
 à carne. Sed de hoc satis supra cap. 3. dictum est. Hactenus de canonibus
 istis Synodi Apostolorum Antiochenæ, quos, vt dixi, Pamphilus martyr in
 bibliotheca Origenis reperit. Habuisse autem Synodum Antiochiæ sanctos
 Apostolos, testatur quoquẽ S. Innocentius in epistola 18. ad Alexandrũ Epi-
 scopũ. Sic enim scripsit de Antiochena ecclesia, quòd prima primi Apostoli
 sedes esse monstratur: vbi & nomẽ accepit religio Christiana, & quæ cõuen-
 tum Apostolorum apud se fieri celeberrimum meruit. Canones tamen ec-
 clesiasticos sanctorum Apostolorum, non esse in Synodo Antiochena, sed
 Hierosolymitana cõstitutos, præterquam quòd Clemens Romanus, vt an-
 tè do cuimus, non obscurè significauit, illud quoquẽ argumento est, q̃ nul-
 lus ecclesiasticus canon ex illis Apostolicis 85. inter hos, quos à Pamphilo
 Martyre in bibliotheca Origenis repositos descripsimus, reperitur præter ca-
 nonem de abstinendo à sanguine & suffocato, qui (vt dixi) in Synodo Anti-
 ochena propter idololatriam, quæ tunc vbiquè dominabatur, necessariò
 renouatus, ac confirmatus est.

*Quæ ratio necessaria fortiùs multis testimonijs canones Apostolorum de-
 fendat, & de comparatione statũs Ecclesiæ cum nauis, & legum ecclesiastica-
 rum cum legibus naualibus: & quibus in locis de legibus ecclesiasticis apo-
 stolorum Paulus significauerit: & quid contra omnem rationem neget, qui
 apostolorum canones negat. Cap. 26.*

1. Cor. II.

HOs igitur canones sanctorum apostolorum illa etiam ratio necessa-
 ria defendit & vindicat, quæ multorum testimoniorum vim & au-
 thoritatem superat: quod decebat quidem, & erat apostolica illa
 omnium ecclesiarũ sollicitudine, quam Paulus dicit, dignum, vt ita episco-
 pis, quos ijdem apostoli, dum viuerent, instituerunt, quos Clemens Roma-
 nus in extremo libri 7. de constitut. Apost. enumerat, & de quibus Irenæus
 lib. 3. c. 3. meminit, & si non nominatim, vt Clemẽs: decebat, inquam, vt ita
 episco-